

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancoate nu se
primesc. — Manuscrise nu se
retrimit.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la uz-
mătorele Birourilor de anunțuri:
în Viena: M. Dukas, Heinrich
Schäfer, Rudolf Mosse, A. Oppelt
Nachfolger; Anton Oppold; J.
Duncker; în Budapesta: J. V.
Goldberger, E. Stern; în
București: Agența Havas, Suc-
cursale de Roumanie; în Ham-
burg: Karoly & Laemann.
Prețul inserțiilor: o seriă
garmond pe o coloană 8 cr. și
30 cr. simbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o
seriă 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMER DE DUMINECĂ 16)

„Gazeta” iese în săptămână di.
Abonamente pentru Austro-Ungarie:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30: etagin
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
său 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 89.—Anul LIX.

Brașov, Sâmbătă-Duminecă, 21 Aprilie (3 Mai)

1896.

Frățietate la mileniu?

Răspuns la Apelul magnatului Dr. Iosif
Gal și soții.

Brașov, 20 Aprilie v.

Frate Gal!

Te-ai supărat pe foile opoziționale române, pentru-că nu se pot împăca cu chipul, cum se serbeză mileniul unguresc și te-ai simțit îndemnat, nu scim prin ce și pentru ce, să scrii un apel către frații Români ca să-i desmănti dela hotărârea lor de-a nu lua parte la serbările mileniului și pe noi, gazetarii opoziționali români, să ne faci, vești Dămine, de minciună înainte obștei românești.

Te-ai adresat ca frate către frați și așa și „Gazeta Transilvaniei”, cea mai veche dintre foile naționale române, împotriva cărora te plângi, vine a-ți răspunde ca la un frate.

Să ne ierți, decât cumva nu ți-am scris numele întocmai după cum te subscri astăzi. Noi te cunoștem mai de mult, de când erai încă concipist la cancelaria aulică a marelui principat al Transilvaniei și te scriai Galu. Acum însă te vedem în apelul, ce-l publici prin foile unguresci, subscris pe unguresce Gal!

Dér nu ne face de-ocamdată nici o durere de cap, cum te scri. Ceea ce însă ne bate la ochi este, că un fiu de protopop român, ca d-ta, când scri către frații români, te adresezi numai la foile maghiare și n'ai atâta simț de cuviință către neamul d-tale, ca măcar atunci, când vrei să apelezi la el, să trimiți apelul d-tale și foilor românești.

Ți-am ierta însă și această nebagare în seamă; ceea ce însă nu-ți putem ierta nici-de-cum este, că după toate câte ai vădit, că s'au petrecut de doi-spre-zece ani încoco, de când ai încercat pentru întâia-ori să plan-tezi între noi steagul „Viitorului”, al frățietății cu Ungurii, tot mai vii încă să ne întrebă, decât suntem străini în această patrie, decât nu e ea și patria noastră?

Așa am crezut și credem și noi, că avem drept egal la patria, în care ne-am născut și în care trăim, și că suntem fiii ei ca și Maghiarii, cu cari împreună o locuim.

Dér n'ai vădit, frate Gal, nu te-ai convins încă, pentru sfinții lui Dumnezeu, că aici nu-i vorbă de ceea ce simțim și credem, noi Români, ci numai de ceea ce simț și cred Ungurii?

Nu vești, că mileniul nu este, decât un ospăț mare, la care Maghiarii au chemat pe toți vecinii, pentru ca să le arate, ce simț și ce cred ei, și să se fălăscă înainte lor, ce au făcut ei din aceste țări, pe cari pretind a-le fi cucerit la venirea lor din Asia și pe cari le stăpănesc astăzi?

Nu! Noi, Români, pentru totă lumea n'am dice, că suntem străini în munții și câmpiile străvechi ale Ardealului, pe plaiurile Bănatului și frumoșele ținuturi învecinate ale țerei unguresci. Acesta, frate Gal, dela

noi n'ai auzit-o și decât totuși te arăți așa de nedumerit, că am pute să ne simțim străini în acești munți, pe aceste câmpii și plaiuri brazdate cu munca și sudoarea țeranului român și îngrășate cu sângele vitejilor, ce dicită că odinioară luptau cu bărbăția neînfrântă, ca să le apere împotriva dușmanului comun, cui este a se mulțami acesta, decât nu acelora, cari au dus lucrurile așa departe, încât acești bravi și viteji Români să fiă tractați ca străini în patria lor?

Cine sunt aceia, cari din an în an și din zi în zi, cu cât se cred mai tari, cu atât mai tare ne privesc ca popor străin și ne defaimă ca națiune și biserică dușmană statului, decât nu cei ce au pus la cale serbările mileniului?

Ai dreptate când dicit, că patria acesta este și a noastră și că nu suntem străini în ea. Dér ce urmăzează de aici, după mintea sănătoasă? Urmăzează, credem, că trebuie să fim tractați de stăpânire și noi ca fii adevărați ai patriei, ér nu ca străini.

Pune-ți mâna pe inimă și ne răspunde, decât așa se întâmplă, ori nu!

Vrei să ne mângâi, spuindu-ne, că odinioară nobilimea noastră s'a bucurat de aceleași drepturi, ca nobilimea maghiară, și că atunci, când s'a desființat iobăgia, au fost liberați de jugul ei și țeranii noștri. Vrei să ne faci să credem, că printr'asta s'a făcut egalitatea și că, ne mai fiind iobagi, am devenit și noi cetățeni tot așa de liberi, ca și cetățenii maghiari.

Vorbesci ca din carte, frate Gal. Ca și când ai fi învățat de rost tot ce au scris și au vorbit Maghiarii până acum despre marile binefaceri, de cari grozii și baronii lor ne-au făcut părtași. Vorbesci nu ca fii de protopop român, ci ca magnat unguresc. Crești ore, că decât grozii și baronii unguri te-au afiat pe d-ta vrednic să seșă alături cu ei în camera magnaților, ei au făcut-o acesta pentru-că voesc să împărtășescă și pe Români în mod egal de libertatea cetățenescă? Nu vrei să recunoști odată, că decât ei te-au înălțat la acest rang, n'au făcut-o nici pentru meritele, ce ți-le-a câștigat ca harnic funcționar și judecător, nici pentru a dovedi, că Români sunt cetățeni egal îndreptățiți cu ei, ci numai și numai ca să te aibă între ei ca pe un vătaf al lor, care, ca unicul magnat mirean eșit din sânul poporului român, să votezi împreună cu ei legile, ce se aduc în contra neamului și a bisericii d-tale și la ocaziuni să te aibă ca să te pună să iai în apărare politica lor dușmănoasă și despotică față cu Români, cum faci și în apelul despre care vorbim?

Acum te-au pus să le iai în apărare din nou intențiunile și scopurile, în fața mileniului, ce-l serbeză. Te fac să le vorbesci fraților Români despre aceea, cât de frumos e, când cetățenii unui stat muncesc, luptă, se întristeză și se bucură im-

preună pentru interesul comun al patriei; să le vorbesci de interesele existenței și ale dezvoltării statului ungar și să le arăți, că decât astăzi ei își ved atacate cele mai scumpe bunuri naționale, decât se ved loviți de mörte nu numai în limba și în cultura lor, ci chiar și în libertatea lor individuală, decât urgia desnaționalizării îi prigonesce până și la vatra casei lor: acestea toate încă nu ar fi o cauză de ajuns, ca să se retragă cu amărăciune dela serbările mileniului.

Așa-déră ceri dela frații Români, ca să serute varga, cu care sunt bătuti. Și pentru-ce? — Pentru-că au contribuit dela început cu patriotismul și cu vitejia lor la susținerea și apărarea țerilor, cari formeză aș statul ungar și pentru-că și astăzi contribuie cu sânge și cu avere la susținerea și apărarea acestuia!'

Ciudată părere mai ai, frate Gal, despre „susținerea și cultivarea naționalității române”, decât le vii fraților Români cu asemeni nerozii.

Auți acolo, Maghiarii conduc și guvernază aș statul numai ei, în dietă sunt numai ei, la comitate și la tribunale sunt numai ei; pe Români nu-i afii decât în localurile perceptorilor de dare, în șirurile armatei și pe banca acusaților pentru delicta politice. Și totuși Români să fiă cei cu mai mare răspundere pentru existența și susținerea statului ungar și nu Maghiarii; dela Români să se cêră tot, și capul pe tipă, pentru „interesele comune” ale statului, éra Maghiarii, cari au totă puterea în mâna lor, să n'aibă nici o răspundere, nici o îndatorire față cu poporele acestui stat și, prin urmare, față cu interesele lui de existență!

Mai bine era, dău, frate mag-nate, decât tăceai, căci atunci cel puțin nu ni-ai fi făcut să ne cutremurăm vădând, cât de mult, trăind în aerul veninos al cerurilor domniilor maghiari, și s'a stricat simțul românesc și cât de mult au ajuns acele cercuri să-și stăpănescă sufletul de mameluc.

Ferescă Dumnezeu pe frații Români, să ajungă re-odată în acea stare de plâns, ca să caute a câștiga pe frații Maghiari printr'o a-emenea purtare, ca a d-tale și a soților d-tale!

Convocare.

În Iunie 1894 ml-s'a înmanuat ordinațiunea ministrului de interne, nr. 321, referitoare la organizarea partidului nostru cu însărcinarea, ca să o aduc la cunoștința tuturor membrilor conducători ai partidului național român.

Din cauze destul de bine cunoscut publicului românesc n'am putut până acum satisface acestei însărcinări, dér mai vartos din cauză, că pe timpul, când mi-s'a comunicat aceea ordinațiune, eram puși sub paza polițiană, prin urmare restrinși în libertatea noastră personală de a ne pute întruni, ér către finea lunii

lui Iulie 1894 am fost duși în temnițele statului.

Astăzi însă, încetând deoparte acele pedeci, ér de altă parte vădând poverile ce dălcă se manifestă din toate părțile locuite de Români, mă ved îndemnat și tot-odată obligat, de a satisface însărcinării mie date prin sus atinsa ordinațiune ministerială, și spre acest scop convoc pe membrii conducători ai partidului național român, aici în Sibiu, la o conferință, pe ziua de 15 Mai st. n. a. c.

Ținerea acestei conferențe se impune prin situația, în care se află partidul nostru în urma ordinațiunii ministeriale, care susține, că adunări și partide pe durata alegerilor se pot organiza pe baza articolului 104 din legea electorală, pe când reuniuni formate pentru o acțiune mai largă și nu exclusiv pentru alegeri, se pot organiza numai pe baza unor statute aprobate de ministrul de interne.

Ordinațiunea acesta ministerială consideră partidul nostru de o reuniune formată pentru o acțiune mai mare, dér neavând statut, îi interdică funcționarea mai departe. Adaugă însă ordinațiunea din cesțiune, că liberi sunt conducătorii partidului de a continua cu activitatea reuniunii lor, decât se vor conforma condițiunilor cuprinse în circularul ministrului de interne nr. 1508/1875, adică, decât vor face statute și vor esopera aprobarea lor prin ministrul de interne.

Se nasce acum întrebarea, pe ce base voim să fiă organizat partidul național român?

Decât el este organizat conform art. 104 din legea electorală, atunci de sine cade necesitatea unei organizări pe base mai largi.

Decât partidul național este a-se considera în înțelesul ordinațiunii ministeriale, ca o reuniune formată pentru o acțiune mai largă, atunci conducătorii partidului au dreptul de a face statutele prescise de ministrul de interne și a le subșterne spre aprobare.

Prin urmare întrunirea conducătorilor partidului național este necesară și justificată chiar prin ordinațiunea ministerială mai sus citată, care recunoșce conducătorilor dreptul de a se organiza, ca partid pentru alegeri, séu ca reuniune pentru acțiuni mai mari, care scop nu se pôte ajunge decât prin ținerea unei conferențe a Conducătorilor partidului, în care aceștia vor avé a se declara pentru una séu alta organizare de partid și în cazul, când s'ar hotărî organizarea unei reuniuni cu o acțiune mai largă, atunci vor trebui să facă statutele prescise prin ordinațiunea ministerială mai sus arătată.

Dr. Ioan Rațiu.

Revista politică.

Retragerea lui Lueger. În 28 c. Lueger, care a fost ales acum a patra óră primar al Vienei, a avut audiență la împératul. Cu această ocaziune monarhul îi spuse

Lueger, că cu toate că este om harnic și bun patriot, între împrejurările de față nici decum nu-l poate înlocui ca primar al Vienei, și de aceea el se retrage de bună voie. Lueger imediat și abdică la demnitatea la care fu ales de reprezentanții orașului Viena, și astfel acum se va face o nouă alegere, la care însă, după cum se afirmă, totuși numai un antisemit va fi ales ca primar.

Noi consilieri intimi. Majestatea Sa monarhul a numit pe următorii noi consilieri intimi: pe miniștrii ungarilor Alexandru Erdély, Ladislau Lukacs, Desideriu Perczel, Iuliu Wlassics, Ernest Daniel și Ignat Darányi; și pe miniștrii austriaci Hugo Glanz și Emil de Guttenberg.

Prințul Ferdinand în Berlin. Săptămâna trecută a petrecut o prințul Ferdinand al Bulgariei în Paris, unde i-s-au făcut cele mai mari onoruri. Alaltăieri Ferdinand a sosit în Berlin; la gară a fost întâmpinat de reprezentantul împăratului german, conte Kanitz, de mai mulți alți dignitari, de ambasadorul turcesc și colonia bulgară. Dela gară prințul merse la palat, unde fu întâmpinat de împăratul Wilhelm, și îndată după aceea fu prezentat și împărătesei. La prânzul de curte dat în onoarea domnitorului bulgar a luat parte, între alții, și prințul Ferdinand al României.

Călătoria împăratului Rusiei. Se vestese, că împăratul Nicolae al Rusiei va întreprinde curând după serbările încoronării o călătorie, și va face vizite mai multor curți. La finea lui lunie, se dice, țarul va visita curtea Vienei. Cât va petrece în Viena se va ține o mare revistă militară, cum s'a ținut în onoarea împăratului german. În 17 Mai pleacă arhiducele Ludovic Victor împreună cu două deputații de ofițeri din regimentele austro-ungare, ca să asiste la serbările de încoronare din Moscova, ca reprezentant al Majestății Sale.

Nou minister în Franția. Cabinetul Bourgeois, care a fost până acum la cârmă în Franția, și-a dat dimisia, deoarece senatul n'a voit să-i voteze încredere, când ministrul ceruse credit pentru Madagascar, o insulă pe care Franția numai de curând o cucerise. Noul cabinet francez s'a format în modul următor: Meline, presidiu și agricultură; Derlan justiție; Hanotaux, externe; Barthou,

interne; Cochery, finance; generalul Billot, resbel; admiratul Besnard, marină; Rambaud, culte și instrucție; Boucher, comerț; Turel, lucrări publice. Noul minister va susține, ca și până acum, alianța cu Rusia.

Sinódele dela Arad și Caransebeș.

În numărul de Dumineca trecută am arătat pe scurt lucrările sinodului arhidieceșan din Sibiu. Acum lăsam să urmeze o scurtă dare de seamă despre lucrările sinodurilor eparchiale dela Arad și Caransebeș.

Sinodul eparchial aradan s'a deschis și anul acesta, ca de obicei, în Dumineca Tomei și a durat 6 zile, fiind de față 36 deputați.

În ședința I s'au prezentat diferitele raporturi și acte; în ședința a II s'a hotărât a se aduce adencă mulțămîntă credincioșului Nic. Cristea din Beiuș, care a făcut un dar pentru biserică în preț de 20,000 fl. S'a constatat: că s'au luat măsurile de lipsă pentru despăgubirea protopopilor pentru venitele ce le-au pierdut prin introducerea căsătoriei civile; s'a cumpărat casa și intravilanul din vecinătatea seminarului diecesan din Arad cu 12,500 fl. Parochiile Sobotel, Cioir, Nerău, Checheș, Șiria, Sat-Chinez, Ghiroda și Mehala și-au înmulțit în decursul anului realitățile prin cumpărare de pământuri, case etc. Fondul tipografiei diecesane constă din 38,242 fl. 35 cr., — mai mult cu 2535 fl. 77 cr., ca în anul trecut. Alumnul din Timișoara are o avere de 15,692 fl.; anul trecut a cheltuit 2680 fl., venitele 2693. Consistorul a fost însărcinat să se silască a înființa o librărie pe lângă tipografia, cel puțin pentru cărțile școlare și bisericești.

Cu finea anului 1895 averea totală a parochiilor din districtul Consistorului aradan reprezintă o avere de 6 650,012 fl., er averea totală a dieceșei 11,067,785 fl.

În ședința III-a se referă despre starea despărțirilor ierarhice a Românilor de către Sârbi în an. 1895. S'a terminat despărțirea în comunele Ciocova, Feulac, Marghita și St.-Nicolau-mare.

Starea diferitelor fonduri și fundațiilor la finea anului 1895 se prezintă astfel: Fondul general 21,347 fl. Fondul instructiv episcopesc 7317 fl. Fondul seminarial diecesan (care în cursul anului a avut cheltuieli 13,626 fl.) 36,831 fl. Fondul pensiunilor învățătoresci 10,985 fl. Fondul sinodal congregual 8562 fl. Fundațiunea Popovici-Palfy 14,560 fl. Fundațiunea Gavril Faur 7357 fl. Fondul nostru diecesan de asigurare contra focului 29,003 fl. Fondul gimnasial 7417 fl. Fundațiunea Teodor Pap 65,883 fl. Alte fonduri mai nici nu le amintim aici.

În ședința IV se referă asupra următoarelor fonduri: Fondul bisericesc clerical cu finea anului 1895 este: 409,886 fl. Fondul școlar: 47,189 fl. Fondul pensional: 31,192 fl. Fundațiunea „Balla”: 11,376 fl. Fondul preoțesc 291,031 fl. Depozite: 69,872 fl. Fondul pentru despărțirea comunelor mixte 15,493 fl. etc.

Observăm, că mai ales unele dintre fondurile amintite s'au sporit în cursul anului în mod considerabil. Așa d. es. fondul bisericesc clerical s'a sporit cu vre-o 8000 fl. Fondul preoțesc cu vre-o 6000 fl. etc.

În ședința V se hotărăse a se înființa încă în anul acesta în fine-cure parochială fonduri școlare. P. S. S. Episcopul face cunoscut, că din ajutorul statului de 100,000 fl., pentru anul 1895, guvernul a destinat pe seama protopopilor și preoților din diecesă 7500 fl. Deoarece însă guvernul și-a ținut și-e dreptul, de-a alege persoanele, cărora să li-se împartă acest ajutor, Consistorul a înaintat protest în contra acestui amestec.

În ședința VI s'a luat cu plăcere la cunoștință protestul Consistorului în contra amestecului guvernului în afacerea împărțirii ajutorului dela stat și s'a hotărât, să nu se sufere un asemenea amestec. În celelalte ședințe ale sinodului s'a discutat oestiuinea salarisării învățătorilor protopopilor etc. Protopopilor se hotărăse a li-se da, ca despăgubire pentru pierderile suferite prin reformele politice bisericești, câte un salariu de 400 fl. la an cu începere dela 1 Ianuarie a. c., er protopopilor din Arad, Timișoara, Lipova, Oradea-mare și Beiuș câte 500 fl. la an. Pentru acest scop se hotărăse urcarea contribuțiilor eparchiale dela un crucer la doi cruceri de suflet etc.

Sinodul eparchial din Caransebeș s'a deschis în prezența a 45 de deputați. Din raportul general al senatului scris bisericesc se constată, că în dieceșă Caransebeșului sunt 11 protopresbiterate; suflete 381,655. S'a sporit numărul sufletelor în cursul anului cu 4019. Au trecut dela alte religii la religiuina gr. or. 137, dela gr. or. la alte religii 24. Parochii matre 316, biserici 330. Parochii 133, administratori parochiali 209, capelani 42.

Se primesce preliminarul pe 1897 cu 33,142 fl. venite și tot atâtea cheltuieli.

Se ia la cunoștință raportul Consistorului în afacerea ajutorului de 7500 fl. dat de guvern pentru ajutorarea preoțimeii pe an. 1895 și sinodul așteptă dela Consistor, ca să susțină și în viitor principiul autonomiei bisericești. Tot-odată se însărcinează Consistorul, ca la sinodul viitor să facă propunere în privința despăgubirii protopopilor pentru pierderile suferite prin căsătoria civilă.

Școlile confesionale în dieceșă sunt 316; școlari înscriși vre-o 32,000; au cercetat școlă regulat 14,615. Se constată, că cercetarea școlii de repetiție s'a îmbunătățit cu 6%, dăr cu toate acestea ea abia atinge în prezent 21.46%.

Se însărcinează Consistorul, ca la viitorul Sinod să vină cu un proiect pentru înființarea de biblioteci parochiale în fine-care comună bisericească.

Se decide reactivarea conferențelor învățătoresci. Consistorul va împărți învățătorilor și comisarilor școlarii instrucțiunea din materia, ce vine a se propune în conferență. La timpul și locul destinat se vor aduna apoi învățătorii fine-cării protopresbiterat în conferență.

Fiind Consistorul provocat de guvern să înființeze classa a IV-a la institutul pedagogic și la școlă de aplicație, se hotărăse a se înființa acest curs, de-ocamdată numai la pedagogia.

Pentru întregirea salariilor învățătoresci ar fi lipsă de 1853 fl., dintre cari 400 fl. se vor acoperi din buget, 1100 fl. din interesele fondului școlar, er 353 fl. d.n daruri.

Tote ședințele sinodale au fost prezidate, atât aici, cât și la Arad, de P. S. S. Lor D-nii episcopi.

Un apel ciudat.

Foile ungueresci, ce le-am primit astăzi, publică toate la loc de frunte în presă deschiderea esposiției milenare un apel subscris de membrul camerei magnaților Dr. Iosif Gáll în numele său și al deputaților guvernamentali de naționalitate română, cari locuiesc în Pesta. Acest apel adresat „cătră frații Români”, se dice, s'a publicat în fața purtării dușmane milenului a foilor române opoziționale. Etă-l:

Apel cătră frații noștri români!

Decă aruncăm o reprivire asupra trecutului patriei noastre, vedem că una din perioadele cele mai strălucite a fost aceea, când Românii stau umăr la umăr cu Meghiarii și apărură astfel patria și creștinismul în contra atacurilor semi-lunei, când numeroși nobili români esclau în lupte prin faptele lor viteze, și când numeroși luptători români și-au câștigat nobilitatea prin eroismul lor.

Iubirea cătră patriă, ce se afla în primejdie, legă pe fiii ei într'un mănunchiu, și și-i împintea la vitejii admirabile. Strămoși noștri români au servit patriei în războiu cu însuflețire și cu credință nestrămutată. Ei se înălțară astfel până la cele mai înalte posturi și își câștigară merite neperitoare. Oare acum patria nu este și a noastră? Suntem noi străini în ea?

Da, patria este și a noastră, noi nu suntem străini în ea. Nobilimea noastră s'a bucurat de aceleași drepturi ca și cealaltă nobilime, și când nouăle idei de libertate, egalitate și fraternitate proclamate în numele umanității au pus capăt privilegiilor, au

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Jucuțul (Executorul de dare).

Am vădut în viața mea mulți oameni urțiți poporului, dăr ca jucuțul nici unul. Nu-i vorba, și era negru, dăr mai negru decât un corturar, și era hând de se nu-l visezi, că cași în spăriat. Dăr nu pentru acestea nu le era la oameni drag de el, ci pentru năravul, cu care-și purta slujba.

Și nu era modru să-i fiă cumva drag de el, că jucuțul, unde se ivia, era ca ciurma cea rea, ba mai rea chiar decât colera, că ciurma și colera, decă intră într'o casă ce-i drept, seceră la cei oameni, cari și fără de aceea tot c'o morțe-s datorți dăr cei ce rămân, rămân baremi cu ce le trebuie, nu duc lipsă, nu mor de foame; dăr jucuțul unde intră, e vai și amar de acea casă, că el n'are milă, el nu cunoște pe nimeni — după cum și el însuși o spune; —

el ia tot ce află, ia hainele de pe pat și rămân copiii zgriburind, ia mălaiul din pod și rămân copiii flămânzi, duce căpruța veduvei și văcuța sêracului și rămâne casa fără dulcătă chiar și ferestriile dela casă le duce și le vinde cu doba: drum, drum, drum! Cine dă mai mult?

Vai, și ce fac oamenii cu el, cu deosebire femeile, dăr lui ce-i pasă? Să capete os de ros, ca dulăul, apoi latră, latră, latră, dela pörtă la pörtă, dela fum la fum, dela ușă la ușă, mai rău decât cel mai rău țigan.

Și vai de nasul lui, câte mai rabdă; unde se ivesce află ușile încuiate, ca de frica ciurii, și oamenii ascunși. Decă vede el ce-i și cum, se pune a răscoli prin poata viteilor; de-i gôlă și aceea, merge la cotețul porcilor, dă'n dépta, cată'n stânga, până află ceva, pe ce se pôtă pune mâna; un lanț, o sêcure, o haină, ceva trebuie el să afle. Atunci eșă muerea casei, de unde este ascunsă, — de regulă se face, că vine dela móră ori din vecini,

— și începe: D'apoi ce-i, domnule, dóră nu ni-i face de rușine pentru două pițule, nu mă zălogi, că mâne le duc, deu le duc, domnule.

Dăr jucuțului nici că-i pasă, iese cu zălogul și împinge pe muiere de o parte. Atunci se îngroșă zama; muiera începe: Și deu, domnule, nu glumești; Da lasă zălogul, că merg la cumêtra, împrumut pițulele și le duc, că dóră cum am plătit cel mai mult, nu m'oiu lăsa zălogită pentru câți-va creștari. Dăr jucuțul merge tudul, cu scrisorile subsuoră, cu creionul după ureche, sbierând: A fost vreme să plătesci, acum ești zălogită, de nu scoți zălogul până mâne îl vënd la tobă!

Pân' aci tot „domnule” i-a dis muiera, dăr aci și schimbă vorba: „Lasă zălogul, hoheriule, că te toc în cap; și se repede muiera la el. Ulița se adună, unii rid, alții fac semn muierii să nu lase zălogul, nime nu prinde parte jucuțului, numai juratul satului, care-i cu el. El se zvêrcolesce, injură, o împinge, ea

nu se dă, dăr în fine îmbrăncită și de jurat, trebuie să se ostioie.

Atunci apoi se audă injurături: Mâncate-ar mă-ta 'mputit, hoherule și țiganule, și clanetașule, că numai să prindă câni ești bun, dăr nu să porți scrisori în mână, că și cine te-a pus e un hoț ca și tine, nespălatule, flămândule, golanule...

El strigă în gura mare: audți, oameni buni, mi-a dis tâlhar. Er oamenii rid: N'am audt nimic, domnule, dóră nu ții pune mintea cu o muiere slabă? Er alții fluera după el ca după țigan.

Și multe și er multe pătesce, vai de capul lui jucuțau, dăr e învêtat cu ele, nici că-i pasă, parcă-i dic muierile „bogdaproste” așa merge de fâlos dela o casă la alta, la cei ce-s datorți cu ceva.

Colo la casa cea din baltă, care însă-i ridicată ca de un stângin bun de-asupra bălții, a pățit rău bietul jucuțau, mai amu-is trei ani. Tréba a fost așa, că gazda casei nu era acasă, er muiera chiar

fost liberați în urma măsurilor înțelepte ale legislației noastre și iobagii noștri și au devenit cetățeni tot așa de liberi, ca iobagii altor naționalități.

După-ace timpul privilegiilor a înostat atât pentru indivizi, cât și pentru clase și națiuni întregi, cetățenii liberi pretutindeni au nuzit a se întruni într'un stat mai puternic și a câștiga garanța libertății și a siguranței de drept generală, deore-ce într'asta vedeu chezeșia pentru viitorul lor dezvoltare.

Garanța libertății generale o poate da numai un stat constituțional. Statul nostru este un stat constituțional, și această este o chezeșie pentru ca noi să ne putem susține și cultiva naționalitatea noastră între marginile libertății generale și că pretenziunile privitoare la influența asupra afacerilor publice și privitoare la reprezentare pot fi validitate pe temeiul echității în conglăsiune cu interesele de existență și de dezvoltare ale statului ungar.

Imprejurarea, că lupta pentru aceste pretenziuni se continuă încă, și că organele opiniei publice ale Ungariei au o poziție mai bruscă, nu este o cauză de-ajuns (!) ca să ne amărască într'etăta, încât să ne retragem mânișii dela sârbarea patriei.

Să aruncăm numai o privire asupra altor state, unde nu sunt deosebiri de naționalități: ce lupte orăncene de interes nu sunt acolo între diferitele clase! Dér când o festivitate a patriei, când interese comune ale țării sunt pe tapet, ori-ce mânie, ori ce amărăciune e lăsată la o parte și se unesc toți la sârbarea comună, la lupta comună.

Desvoltările și grupările de popor, ce s'au putut vedea în timpul mai nou, ne arăta tot mai mult, că numai monarchia austro-ungară și în această statul ungar este acea organizațiune de stat, între marginile căreia putem să ne asigurăm viitorul nostru, mână în mână cu dezvoltarea libertăților publice; pe când, deoacă acest stat s'ar nimii, și noi em fi înmormântați sub ruinele lui. Pe când, dér noi dorim dezvoltarea naționalității noastre, trebuie să ne nizuim de-a nu ne atinge de siguranța acestui asil, de-a nu da dușmanilor statului ungar nici măcar aparința speranței, că ei în nesuințele lor de-a distruge statul nostru, ar pute conta la concursul nostru. Existența și susținerea statului ungar este un interes comun tuturor fiilor patriei; să sârbătorim dér și noi împreună cu frații noștri maghiari, să ne nizuim de-ai câștiga din parte-ne tot mai mult prin purtarea noastră, atunci de sigur ne vom înțelege mai curând unii cu alții decât, decât ne vom retrage mânișii

Budapesta, 30 Aprilie 1896.

Dr. Iosif Gáll, membru al camerei magnaților și membri de naționalitate română ai dietei, cari locuiesc în Budapesta.

Circularele Arhierilor.

A venit poruncă dela stăpânire, ca Archiereii noștri să dea circulare pentru mileniu și așa vedură în săptămâna această mai multe circulare archieresci lumina dîlei. Despre circulara prea de tot servilă și umilită a episcopului Gherlei am vorbit deja.

I. P. S. Metropolitul de Alba-Iulia și Făgăraș Dr. Victor Mihályi precum și Escel. Sa episcopul Oradei mari Mihail Pavel au comunicat pe scurt clerului cuprinsul ordinațiilor ministrului de culte și instrucțiune publică privitoare la sârbare, cerându-le, ca să se conformeze lor.

Circularele episcopilor din Arad și Caransebeș nu ne sunt cunoscute încă.

Dintre toți Archiereii noștri, până acuma numai Escelența Sa Metropolitul gr. or. Miron Romanul a dat o circulară mai mare, în care își espune și vederile sale asupra însemnătății mileniului din punct de vedere politic și bisericesc.

Cu toate, că Metropolitul stârue ca să se serbeze cu rugăciuni în biserici mileniul, cu toate că se ridică contra acelor, despre cari dîce, că ar agita poporul în contra mil niului, totuși nu poate să nu recunoască și trista stare, în care se află poporul, scriind în circulara sa următoarele:

„Este evident și prea natural, că aceste festivități particulare împreunate cu expozițiunea generală, cari toate la oaltă au să tosmoze un jubileu mare milenar, se arangeze în partea cea mai însemnată de organele publice ale Statului, întru preamărirea rasei maghiare identificate acum cu națiunea politicoasă din Ungaria; aceste festivități deschid însă și celorlalte popore compacte din patrie cea mai bună ocaziune pentru a se pune pe meditațiunii aprofundate asupra situațiunii lor din trecut și din prezent, precum și asupra eventualităților din viitor, și în ce chip rassa ori națiunea maghiară, întărită prin multe alte elemente ce i-s'au prefăcut în sânge și os, are tot dreptul de a jubila și însuflețire pentru succesele bărbăției sale; în asemenea chip vor fi în drept și celelalte popore din țară, ca meditănd la festivitățile milenare, să se ocupe din capul locului cât mai serios de sorta lor proprie“.

„Ge privește în special sânta noastră biserică ortodoxă națională, ai căreia fii și conducători sunt din partea autorităților statului nu numai invitați, ci ore-și cum chiar constrinși să participe la festivitățile milenare; — nu se pot suprima declarațiunile auzite din toate părțile locuite de credincioși de ai

noștri: că pentru ei, și mai ales pentru clasa mai inteligentă, este absolut imposibil să participe la aceste festivități cu acea căldură a inimii, și cu aceea liniște a sufletului, cari numai atunci s'ar putea exprima în faptă, când nu ni-ar fi înaintea ochilor atâtea dovezi din timpurile mai vechi și mai nouă despre ignorarea aproape totală a intereselor noastre de existență și de progres, și când n'am vedea abandonate în paguba noastră principiile cele mai sublime și mai salutare în viața unui stat: libertatea, egalitatea și frățietatea“.

SCIRILE DILEI.

— 20 Aprilie.

Proteste contra mileniului Comitetul ales de congresul naționalităților (Români, Sârbi și Slovaci) vara trecută, publică un protest în contra sârbărilor mileniului.

— Asemenea țin ați studenții universitari români, slavii, germanii etc. în Viena un mare meeting cu scop de a protesta contra mileniului.

Protestul studenților bucureșteni.

Studenții universitari din București au ținut în 29 Apr. la Orfeu o mare întrunire de protestare contra sârbărilor milenare maghiare. Cu această ocaziune studenții au compus următoarea moziune: „Scuit este, că în curând Ungurii își vor începe mult trimbițatele sârbări milenare, sârbări ce împospătează în mintea fraților de peste munți toate suferințele întâmpinate de ei în curs de secole. Când sub falsa etichetă a civilizațiunii se invită poporele la aceste sârbări, noi Români suntem datorii a protesta, căci civilizația maghiară nu s'a afirmat până astăzi decât ca mijloc de sugrumare a libertății fraților noștri. Români nu pot participa la aceste sârbări, căci ori-cât de puternice ar fi chiotele de veselie ale Ungurilor, n'ar pute inăbuși plângerile frățești de a fi auzite. Studenții români simt de-a lor datorie să protesteze în contra mijloacelor ademenitoare și nedemne de a duce lumea la sârbările unguresci și apelază la toți cei ce simt românesc a respinge cu indignare ideea participării la mileniu. Un singur strigăt să se audă ori unde sunt Români: nu mergem la mileniu!“

Plătește țără! Compatrioților noștri maghiari din țară în țară le vin în minte idei tot mai scâlcioate, prin cari voiesc să demustre lumea, că popor mai cult și mai ingenios decât ei nu poate exista în Europa. Aruncă banii fără milă, și poporele Ungariei trebuie să plătescă din sudorea și sângele lor. De un timp încoace corifeii jidano-maghiari din Budapesta umblă cu planul să taie un canal, care să împreune Budapesta cu marea adriatică, așa ca și Budapesta să fiă port de mare. O societate a

făcut deja și proiectul, cum ar avé să se construască acest canal, care ar trebui să fiă de 100 km. lung, 60 met. lat și 8 met. adânc. Și cu oătă minte au, îl vor face.

Un străin despre Români. Celebru profesor de psihiatrie dela universitatea din Viena, d. Dr. Benedict, s'a pronunțat într'una din prelegerile sale din urmă astfel asupra poporului românesc: „Unul din cele mai talentate și capabile între poporele tinere este națiunea română. Adesea m'a pus în uimire agerimea minții și forța memoriei Românilor. Această națiune a ajuns în timp de un pătrar de secol acel nivel cultural, la care alte neamuri se află în urma unei dezvoltări milenare. Femeile Românilor sunt mame și soți escelente. Nu este un al doilea popor, care să posedă atâtea femei de o frumsete răpitoare ca Români. Calitățile înalte intelectuale, forțele fizice și morale, dimpreună cu sporierea rapidă a elementului românesc îi asigură acestui popor un viitor frumos și măreț“.

Imormântarea baronului Hirsch, despre a cărui morțe anunțaserăm Dumineca trecută, s'a săvârșit în 28 Apr. în Paris. Imormântarea a fost de tot simplă, celebrată de un rabin, și n'au asistat mai mult decât 200 persoane. Bancherii jidani, în frunte cu Rothschild, au lipsit cu totul, deore-ce ei ureau pe Hirsch, care nu prea mergea alături de ei, ba de multe-ori opera contra lor. N'au fost mai departe prezente la imormântare persoane oficiose și militari, cu toate că br. Hirsch a fost comandor al legiunii de onoare. Singur numai prințul Ferdinand al Bulgariei a asistat la ceremoniile funebreale. Causa indiferențului, pe care la manifestat Parisul față cu miliardarul Hirsch se dîce, că ar fi între altele și antisemitismul, care s'a lăsat tărte mult în capitala Francei. Hirsch a lăsat după sine o avere de 750 milioane franci.

Ciocnirea de vapore. Din Shaugai se depeșază următoarele: Două vapore chineze s'au ciocnit alaltăeri lângă Wusung. Sunt 200 de inecați; cea mai mare parte sunt Chinezii.

NECROLOG. În 28 Aprilie n. c. a răposat la Turda veteranul cantor și învățător în retragere Georgiu Mezei, care peste 50 de ani a servit ca învățător. El a răposat în vîrstă de 80 de ani și a lăsat în urma sa o familie foarte numărösă și bine crescută. L. jălesc: Ioan Mezei, jude la curia din Budapesta; Stefan Mezei, paroch gr. c. în Petridul de sus, Ana Mezei mărît. Cadariu, Nina Mezei mărît. Gaia, Georgiu Mezei măcelar în Blășiu, — ca fii și fiice; apoi gineri, nurori, număröși nepoți și nepote, strănepoți și strănepote. — Dumneșeu să-l odihnescă în pace!

făcea pâne 'n cuptor, când nimeri jucuțaul să ia zălog pentru 5 pițule, restanță nu sciu din ce dare. Era tómnă târziu, ploua ca din cofă o plóie rece, amestecată cu zăpadă. Pe drum era flece, pe garduri și pe grinzae era néua albăsură ca o brumă grosă. Jucuțaul trecu din drum tot de pe pētră pe pētră până ajunse la cele vr-o șepte trepte de pētră ale casei, unde muiera — cum dîce, făcea pâne în cuptor.

Cuptorul de copt era în tindă, și așa ca să nu 'i se crepe pânile, ținú ușa tinzii închisă, până va băga pânile și până s'or prinde. Atunci jucuțaul bătú în ușa tinzii, ca să-i deschidă cine-va.

— Cine-i? întrebă muiera stând cu lopata în mână.

— Eu, jucuțaul deschide mi să intru!

— Ședí și așteptă, până bag pânea!

— Ba deschide, că de nu, stric ușa!

— Cércă să vedé ce voinice ești!

Și în adevăr, jucuțaul nu glumi, împinse de ușă repede și țup! peste un lemn cu amēndouș mánile în covata cu aluat. Muiera se înturia și prinse a-l bláni cu clescele dela foc, cu vâtrarul, și cu ce-i cădea în mână, strigând: Mi-ai spurcat aluatul, hoheriule, țiganule, nespălatule, hămisitule, elanetașule...

El se ridică repede cu mánile pline de aluat și dă să se apere. Dér muiera mi-l împinge num'odată, și bietul jucuțau se tređi în balta din mijlocul ogrăđii, se duse durdulica peste trepte la vale.

Îți era mai mare dragul a-l vedé: cu mánile pline de aluat și peste el mocirlă din baltă, la nas ars de vâtrarul boresei, hainele tóte glod, hárții ca 'n palmă, ér creonul plutea de-asupra bălții, numai cât nu dîcea: „eu sunt nevinovat, că uite, nu mă cufund; cel vinovat s'a dus mai afund ca nime!“

„Te părăsc!“ răcniă jucuțaul ca un taur de bivól. — Păreșce pe

tată-t'o, hămisitule, că ai vrut să-mi mănóci aluatul necopt din covată!

Nici n'a mai călcat jucuțaul treptele casei aceleia, ci — când are ceva de căutat acolo, — stă în drum și de-acolo scrie o vită, ori un porc, dér el nu-și duce ciolanele înlăintru. Muiera din casa aceea, când îl vede apropiindu-se, îi strigă de departe, chiar de-i dî de sârbătóre — că jucuțaul nici sârbătóri nu are, — să nu vii, că fac pâne 'n cuptor! Și ómenii rid, ér el își mușcă buzele și injură, apoi merge mai departe amenințând: „te-oiú învêța eu!“ Ér muierile-i strigă 'n dos: „invêța-l tu pe tată-t'o!“

Dela un om scrisese pentru câte-va pițule slănina din pod. Era vară, și ca ađi era timpul să-i ducă slănina. Ce face însă omul? Se dă și merge de-acasă cu toți ai lui la lucru lăsându-și numai muiera și învêțându-o ce fel să urmeze. Rémânēnd muiera singură acasă, se puse și tot ce era de mănecat și de beut cărá în pivniță, ér unelte, ca

sécure, cuțit, ș. a. le ascunse asemenea și așteptă la ferēștră venirea jucuțaului, care din dorí de dî còtriera satul.

Cólea pe la prânđul cel bun sosese jucuțaul cu juratul și la casa aceea. Juratul rămase afară, ér jucuțaul intră înlăintru: Muiera, țiam scris slănina pentru datoriă amu-s cincí dîle, voi banii nu i-ați mai dus, amu hai de-mí dá slănina să o duc!“

— „Cu-i îi trebuie slănină, deș de mănecare la porci!“

— Că să dai slănină!

— Ba io nu!

— Hai, juratul în pod!

Și se urcă jucuțaul cu juratul pe scară în pod și hai cătră fundul podului, dér nu vedură nici o slănină. o mănecase vērcolacii. Dau să se scobóre injurând — nu-i scară la pod, ér podul era sus al dracului. Incep a striga și a injura, dér nime nu le avú grija.

— La bună m'ai dus, dîse juratul cătră jucuțeu.

De ale mileniului.

Majestatea Sa *monarchul* a sosit în 29 Aprilie, ér împărătesa *Elisabeta* alaltăeri, în Budapesta, pentru ea să asiste la deschiderea sărbătorilor milenare. Au venit totodată mai mulți *archiduci*, notabilitățile curții imperiale și reprezentanții statelor străine.

În Budapesta a produs foarte mare senzația școarea, că *guvernul turcesc*, la *mandatul* espres al *Sultanului*, a *interzis* *pressii* *turcesci*, ca să *publice* *raporturi* *despre* *mileniu*. În urma acestei *diaristii* turcesci, cari au fost invitați la mileniu, au încunoscițat direcțiunea, că *nu vor întrebuița* *invităriile* și *biletele*, cari li s'au pus la dispoziție.

Diarele maghiare afirmă, că până acum s'au înscoscițat 120 jurnale din străinătate, că vor fi reprezentate la mileniu. Între altele spun, că redactorul *diarului* *bucourescian* „*Românul*“, un fiu al lui *Rosetti*, va asista în persoană la sărbători, și afară de el vor mai fi reprezentate încă alte 4 diare din Bucouresci.

Am fost amintit Dumineca trecută despre protestul Serbiei contra mileniului. Dilele trecute ministrul-președinte serbesc, *Novacovic*, a trimis o notă oficială ministrului de externe austriac *Goluchowski*, în care îi espune acestuia, că Serbia nu pôte lua parte la sărbătorile milenare, deoarece Maghiarii au pus și emblema serbescă între emblemele acelor țări, despre cari ei afirmă, că odinioară au fost supuse Ungariei. Ne-fiind această adevărat, *Novacovic* recercă pe *Goluchowski*, ca să se intervină, ca emblema serbescă să fiă ștersă din program, și în cazul acela Serbia încă va lua parte la sărbătorile milenare. După cum se depeșează însă din Viena, *Goluchowski* a *denegat* de a *interveni* la guvernul unguresc în această cestiuie.

Mileniul în comitatul Hunedorei.

Deva, 1 Maiu 1896.

D-le Redactor! Mileniul în Deva s'a început adî în mod foarte bătător la ochi. Domnii dela judecătoria, dela comitat și dela celelalte oficii și dirigătorii au fost foarte înspăimântați astăzi, fiind-că mergend înainte de amiazi la perceptor să-și ridice plățile, li-s'a răspuns, că nu li-se pot da, deore-ce încă n'au sosit banii dela Pesta.

Își pôte închipui omul câtă îngrijire și amărăciune a cuprins pe toți și mai cu seamă pe cei, ce sunt avisați numai la plățile lor, cu ce fel de cuvinte au binecuvântat pe puternicii de sus dela ocaruire, cari soui se facă pompă și se benchetușcă, dér la dirigătorii din provincia nu se gândesc, cu câte că dór și aceștia sunt patrioți. Multe și-a audît mileniul în

Deva în ziua de 1 Maiu și multă mâhnire ungurăscă s'a vârsat asupra-i.

În urma hotărîrii congregației ultime de aici, ca comitatul să țină o ședință festivă, hotărîre, contra căreia a fost protestat d-l *Francisc Hossu Longin* prin cunoscuta contra-propunere. Românii din mai multe comune ale comitatului au adresat proteste în scris, contra ținerii ședinței festive, la vice-spanatul de aici.

Acum vice-spanul a pornit o gônă formală în contra celor ce au subscris acele proteste și le-au publicat în „*Revista Orăștiei*“. În mai multe cercuri solgăbirii au eșit în comune, au citat pe subscrisi și i-au amenințat și terorizat în totă forma, cerend să le spună, cine le-a făcut protestele, și întrebându-i, decă sciu ce au subscris, decă sciu ce va să dîcă mileniul și câte alte de tôte.

În zilele trecute a fost în comuna *Leșnic*, unde solgăbirul *Osulai* s'a blamat strașnic, căci ômenii citați și ascultați au *recunoscut*, că ei *înșiși* au *subscris* *protestul*, că *sciu* ce *cuprinde* și că *nu vrêu* să *sărbătoreșcă* *nic* să *dea* *din* *banii* *lor* *pentru* *acele* *sărbători*. Apoi luând în batjocură pe solgăbiru, au declarat, că nu subscruie protoco-lul, ce s'a luat.

Așa se introduce faimosul mileniu în comitatul nostru!

Guvernul, Români și mileniul.

„*Pester Correspondenz*“, organul semi-oficios al guvernului ungar, publică din incidentul mileniului un articol umflat, în care între altele vorbind despre atitudinea naționalităților și în special a *Românilor*, dîce în modul cel mai *ipocrit*, când mințind, când ademenind, când amenințând următoarele:

Frații noștri români voiesc să strige întregii Europe civilizate *protestul* lor contra sărbătorii milenare. Ei voiesc să se plângă Europei, că în această țără, pe care au cucerit-o strămoșii noștri, pe care și-au vârsat eroii noștri sângele, au susținut-o și întărit-o între mii de pericole; că în această țără *națiunea maghiară nu are dreptul să serbeze o serbare milenară*.

Națiunea maghiară tot-déuna a fost marimimășă(!!) față cu naționalitățile sale, ea a lăsat curs liber dezvoltării lor culturale, le-a stimat și apărât credința, limba, morăvurile și datinele. Prosperarea, progresul și dezvoltarea naționalităților din Ungaria a fost tot-déuna asigurată dela Carpați până la Adria. (Minciuni infecte!)

Națiunea maghiară tot-déuna a fost gata să se jertfescă(!!!) pentru naționalități, acestea erau tot-déuna concetățeni, compatrioți și frați, de câte ori conlucrau la mărirea patriei. Decă însă frații noștri români își vor duce în deplinire planul, de-a ne acusa înaintea Europei, că noi îi *asuprim*,

și *nimicim* și *ti despoim de libertate*, atunci nu vom mai vedé în ei frați încăpăținați, amici și camerași, ci *tradatori* *rêutdicioși*.

Și acel braț tare și puternic, care a înființat patria acesta, care a apărât-o timp de 1000 de ani, în Ost contra barbariei, în Vest contra cupidității civilizațiunei; acel braț puternic și tare, care a luptat și rezistat cu pericol contra o mii de dușmani: *acel braț cu tôte acestea nu se va apăra cu foc și sabiă contra acestei naționalități*.

Măcar de-ar pîtrunde cuvintele acestea până în ținuturile cele mai sudice ale Ardealului, și ar face, ca frații noștri români să se convingă, că noi am avé motiv de-a ne supăra și nu de *a-le întinde drépta păcii*; și de ai conduce acolo, unde un monarch mare și prea înalt, o regină adorată, întréga casă domnitore și întréga Europa(!!!) se plécă înaintea gloriei și istoriei strălucite, și admiră națiunea, care a rămas tot aceeași, timp de 1000 de ani, față cu prietini și frații, față cu dușmanii și réu voitorii ei — atunci și ei (Români) s'ar rășima de brațul puternic, și ar vedé, că și ei își au partea lor la mărirea Ungariei, că nu sunt numai îndreptățiți, dér chiar și îndatorați istoricesce, ca să ia parte la serbarea milenară a Ungariei.

Câte vorbe frumoșe, și totuși palavre și flécuri, ce sbôră în vânt!

Din Bucovina.

— Aprilie 1896.

Plecarea Mitropolitului Arcadie la Viena, chirotonia și instalarea cum va fi.

La 7 Aprilie st. n. a plecat *Eminența Sa* *Archiepiscopul* și *Mitropolitul* *Arcadie Ciupercovic* la Viena spre a depune în mânele *Majestății Sale* jurământul de fidelitate și de-a fi chirotonit de către episcopii eparchiali din Dalmația în biserica stei *Treimi* din Viena. În suita *Mitropolitului* erau consilierul *consistorial* *Bejan*, protopopul *catedralei* *Reus*, predicatorul *rutén* *Procopovic* și *diaconul* *Boca*; din familie fitea sa d-na *Aglaia Cosovic* cu soțul, *consilierul* *tribunalului* *suprem* din *Lemberg* d-l *Cosovic*. În această dî sera a fost întempinat *Eminența Sa* la gara din *Lemberg* de către *parochul* local *Emanuil Eugenie Vorobchievici*, *ezarchul* *N. Dimitrievici* și *deputațiunea* *Românilor* în frunte ce *Dr. Procop*, *capitanul* *M. Urelati*, *Iacobovic* și alții. *Viu mișcat* de această primire într'o țără străină și dușmană țării noastre, *Eminența Sa* mulțami și promise *parochului*, că va veni în astă vară la punerea temeliei bisericesci ort. or. în centrul *Galăției*.

La 8 Aprilie sera a fost în Viena, unde a fost întempinat de către *episcopii din Dalmația*, de *Dr. I. Zurcan*, *deputat* în *cameră*, *Dr. F. Lupu*, *translator*, *Dr. Onciul* *capitan* *districtual*, *Dr. Cozac* *preotul* *bisericeii* *serbesci* cu *dômnelle* și mulți stu-

denți *universitari*. Un șir lung de birje vienezese îi conduse la otelul „*Zum oesterreichischen Hof*“, unde locuia și *Silvestru*, când era în Viena.

La 9 Aprilie făcú *Ciupercovic* *visită* ministrului *Gautsch*, la 10 Aprilie ministrului de interne contelui *Goluchowski*, ministrului de justiție *Gleispach*, ministrului *Dr. Rittner*, *presidentului* *curții* de *contabilitate* contelui *Hohenwart*, cari toți i-au răspuns *visita*. La 11 Aprilie ôrele 10 a. m. comuna *bisericescă* *serbă*, în frunte cu *secretarul* ei *Dr. Vurunic*, i-a făcut *ovațiun* și a rugat, ca *biserica* *serbescă* din *Viena* să fiă la *episcopia* din *Zara*, ceea ce a promis *Mitropolitul*. În acesta dî a primit încă multe alte *visite*.

La 13 Aprilie a depus jurământul în mânele *Majestății Sale*. Preșent, *camerierul* contele *Trauttmansdorff* și ministrul *Gautsch*. După jurământ a fost primit de către împératul în *audiență* mai lungă.

La 19 Aprilie ôrele 9 a. m. s'a chirotonit de către sântul *sinod* al *Mitropoliei* prin *episcopii* *eparchiali* *Dr. Gerasim Petranovic* din *Cattaro* și *Dr. Nicodim Milaş* din *Zara*. *Biserica* era *ticsită* de *lume*, dintre demnitarî mai însemnați erau: *consilierul* *ministerial* de *Spaun* în numele ministrului de culte, *consulul* *serbesc* *Simici* cu *secretarul* *Iorcisic*, *consilierul* *curții* *Hammer*, *senatorul* *N. de Dumba*, *deputatul* *imper.* *Volan*, *Dr. Zurcan*, *Vasileo*, *consilierul* *sect.* *Mustatza*, *consilierul* *tribunalului* *suprem* *Gianellia* și *Cosovic*, *gînerele* *secretarului* *minist.* *Hasievici*, *capitanul* *distric.* *Onciul*, *Baron Capri*, *Baron Botușan*, *student* *academic*.

După *serviciul* *divin* *Mitropolitul* *Ciupercovic* ținú o *cuvântare* în *limba* *română* despre însemnătatea și misiunea bisericeii ortodoxe — și-o fini în *limba* *germână*, adresându-se *representantului* *ministrului* de *Spaun*, asigurându-l despre *lealitatea* *poporului* *ortodox* din *Bucovina*. Apoi mulțami episcopilor pentru *chirotonie* și primind *grătulațiun*, ședend pe tronul *archiepiscopesc*, împărția fiă-căruiua *anafora*. După *serviciul* *devin* *superiorul* *bisericeii* *grecesci* *Dr. Spitiotopolos* invită pe *Mitropolitul*, *episcopii* și *preoții* *asistenți* la un *dejun* în *sala* *ședințelor*, unde ținú un *toast* pentru *Mitropolitul* *Arcadie* și *Mitropolitul* îi mulțami.

Apoi dete *Mitropolitul* în otelul „*Zum oester. Hof*“ un *dineu* la ôrele 12, la care au participat: ministrul *Gautsch*, șeful *sect.* *Contele Latour*, *consilierul* *Spaun*, *Mustatza*, *secret. presidial* *Hanenschield*, *episcopii* din *Dalmația*, *senatorul* *Dumba* ca *representant* al *comunei* *grecesci*, *secret. guvern.* *Dr. Zurunic*, *representantul* *comunei* *serbesci*, toți cari i-am amintit c'au asistat la *serviciul* *devin* și *chirotonie* *dimpreu* cu *preoții* din suita *Mitropolitului* și a episcopilor.

Primul *toast* l'a ridicat *Mitropolitul* pentru împératul, apoi ministrul *Gautsch*

— E...! răspunse jucuțul, las', că ne-om coboî noi cum-va, stai să mă socot o lécă.

Și se socotesce, și mai strigă, și mai injură, dér nu vine nime și pace! În pod era o căldură de gândea, că s'or topi de cald, prinse a-i lovi fômea și mai cu seamă setea, și nime nu venia să-i slobodă. Atunci îi plesi jucuțului prin cap un gând bun. Mă, juratule, mă, slobodî-te tu încet în jos, că eu te țin de mână.

— Și se slobodî juratul încet, încet, până la brâu, de-i spîndurau picioarele în aer ca a le țiganului în nimica, când ca cătană mersese la capătul lumii. Dér când se mai slobodî o leacă, huzdup cu fundușul de vatra tinđii și jucuțul în cap dincolo de el, cu capul spart și injurând: de ce m'ai tras, de am căduț? — Ba dracul te-a tras, dér de ce m'ai împins d-ta, de aceea te-a bătut Dumneșeu. Și prinde la certă și la păruelă, de uită, că unde sunt și ce caută.

Intr'un târđiu le vine în minte,

că ar fi vremea să mîrgă. Decî se puse jucuțul și căută o nefrămuță de buzunar să-și lege fruntea și să plece. Dér un așa lucru el n'avé numai rar, pôte odată în an, decî trase pîrul pe rană și pâlăria pe ochi și dă să eșă. Dér aci-i alt drac: ușa tinđii închisă cu zăvorul, de nu era chip de deschis, a casei asemenea. Bontănesc în ușa cu pumnii, cu piciorul... strigă... dér pace! nu vine nimeni să-i slobodă.

Aum gândiai, c'or plesni de necaz; juratul pe jucuțu, jucuțul pe muiere, ér muierea habar n'avea, ea era nu vede, n'audea. Copii de pe ulițe s'adunară la pórta casei. unde auđiau larma în tinďă, ascultau cât ascultau, apoi o tuliau la fugă strigend: Acolo-i dracul, auđitula-i cum bontănesc.

Căutară bieții *prisoneri* *vre-o* *sécure*, orî măcar *vre-o* *despicătură* de *lemn*, să *strice* *ușa*, dér *gândeai*, că *apa* *le-a* *dus*, că *nu* *afară* *nimic* decî *nu* *putură* *strica* *ușa* *tinđii* *cea* *tare*.

Scii ce, dîce jucuțul, hai să stricăm ușa casei și să intrăm în casă, acolo vom afla măcar un vas cu apă, decă nu și ceva mîncare, de n'om puté chiar eși pe feréstră cum-va. — Vom eși pe dracul, răspunse juratul, că ferestrele sunt cu zăbrele de fier. Așa a și fost. Că stricără ușa casei cu piciorul, tot dădură în ea ca doi cai până sări din țipini, și intrară înlăuntru, dér nu aflară chiar nimic de mîncare nici barem un vas cu apă. Să eșă pe feréstră încă nu puteau, că ferestrele erau înțepenite bine și pro-védute cu grătare de fier. Necasul lor ajunsse culmea, fôlele lor gândia, că li-s'a spîndurat gura. Decî deschiseră unul o feréstră și altul alta și prinseră a striga după trecători să vină să-i slobodă, dér aceia rar cum erau, — ca vera când ômenii sunt la câmp, — se făceau, că n'aud cu urechea aceea și-și căutau de drum.

Când era cam pe la ojină, numai auđiră ușa tinđii scărțăind și

se repedîră de-odată asupra ei, de cădură unul peste altul la pragul casei și năvăliră afară mai fuga decă câinii din legătore. Fugeau mîncând pămîntul, nu se mai uitau înapoi să vadă, cine i-a slobodî, ci fugeau în ruptul capului la primăria să bage plânsore în potriua muierei cutare. Ômenii, cu cari se întelneau, le strigau în bătaia de joc: Mai încet, că dora nu arde! Dér ei mergeau mogorojind și injurând.

Când ajunseră la primăria, acolo gol, nici tu notar, nici tu primar, nici nime. Erau și ei la câmp, ca ômenii vera. Decî își luă juratul pâlăria de pe cap cu mâna stângă, ér cu drépta 'și făcú cruce și punenduse cu fața către răsărit dîse: „*Dômnle Dumneșeu* și stânt răsărit de sôre, trăsnesce-mé de umblu mai mult cu jucuțul ésta din casă în casă ca *Țiganii*“. — „*Amin!*“ strigau ômenii, cari treceau p'acolo și-i auđiau jurământul. Ér jucuțul *mormăia*: „*Ce* *mai* *trăsnesce* *atâta*, *că* *măne* *ér* *vii* *cu* *mine* *la* *jucuit*“.

pentru Mitropolitul și Mitropolitul pentru Gautsch, urmând apoi celelalte din partea reprezentanților. Și așa s'a gătat. Era însă mult mai frumos, când sântirea s'ar face în țără și nu într'o bisericuță în străinătate!

La 20 Aprilie a fost Mitropolitul erăși în audiență la Imperatul.

Pe când în Viena se făceau pregătirile pentru chirotonie, în Cernăuți un Comitet de 16 inși își bătea capul, cum se face primirea Mitropolitului, când va fi instalat la 3 Maiu n. c. Spre acest scop vor merge la 21 Aprilie (3 Maiu) delegații patronilor, ai clerului — tot câte-un protopop și doi preoți din fiă-care protopopii — și ai mirenilor la frontiera țării la stația Sniatin Zaluze. Aici va fi Mitropolitul bineventat și vor pleca apoi c'un tren separat la Cernăuți. Pe drum, pe unde trece trenul, vor fi parochii cu comunele și procesiuni. La gara din Neproloconți preoții din satele învecinate cu procesiuni și popor. La gara din Lujeni protopopul Homiua din Coțman cu preoții din comunele învecinate. La gara din Cernăuți îi primesc reprezentanții Consistoriului, ai patronilor, diregătoriele c. r., comitetul țării, al capitalei, delegații celorlalte confesii, ai școlilor, societăților și alte corporațiuni.

Dela gară se va petrece Mitropolitul în trăsuri la biserica s-tei Paraschive. Aici se va face *doxologia*. Convoiu va trece prin strada și piața capitalei, strada gimnasiului, Gencovic, Universității și a reședinței la Residență. Pe tot drumul dela gară până la Reședință vor forma spalir și anume: dela gară până la biserica s-tei Paraschive: corporațiunile, societățile meseriașilor, popenii din suburbiile capitalei și parochiile vecine. In curtea bisericii dela portal până la ușa bisericii vor sta procesiunile parochiale din Cernăuți de ambe părți. In mijlocul curții vor sta preoții funcționari îmbrăcați în ornat, precum și preoții delegați din țără. In *naosul* bisericii reprezentanții diregătorielor, ai școlilor și ai altor corporațiuni. Pe corul bisericii societatea *Armonia* va cânta responsoriile. Cât loc liber va fi in biserică este rezervat pentru dame. Tote alte persoane rămân afară.

Dela biserica s-tei Paraschive până la piața capitalei vor fi scolarii, începând cu școala primară. Pe piața capitală vor sta postate școlile de copile. Pe strada templului și a residenței vor sta aceia, cari au stat dela gară până la s-ta Paraschivă. La portalul palatului Residenței prepoșiții seminarului cu alumnii vor saluta pe Mitropolit, ér corul seminarial va cânta imnul festiv și-l vor conduce până la Vestibule. Aici un patron bisericesc va da Mitropolitului pâne și sare. Doi membri ai comitetului festiv vor conduce pe Mitropolit la *treptele cele mari*, ér reprezentanții clerului regular de-aici în capela arhierescă. In sala de marmoră va primi apoi felicitări.

S'a format și-un comitet, care in sera

instalării va da o serată cu dans pentru „Asilul de studenți români” in localul Societății filarmonice. Damele in toaletă de bal, domni in negru. Așa s'a proiectat.

Călătorescu.

HIGIENA

Despre somn.

Somnul este o condițiune neapărată a sănătății. Tote ființele viețuitoare, de la vegetale și până la om, sunt supuse la marea lege a veghiării și a somnului. Prin somn corpul repausază, recăștigă pierderile făcute in timpul zilei.

Prin somn căpătăm in tote zilele fericirea renașterii și a trecerii in totă dimineta dintr'un stat al ne-ființei in altul de inviere. Cine voiesce a alunga somnul, séu a-l scurta de tot, acela își scurtă viața. Un mare filosof a dis: „luați dela om speranța și somnul, și va fi cea mai nefericită ființă pe lume”. Cine veghiază mult, trebuie sé dormă mult, pentru a puté repara pierderea puterilor in măsură convenită. Trebuința somnului se simte ca și trebuința de alimentațiune (nutremēt), și când nu este satisfăcut, produce cele mai grave bóle și in cele din urmă chiar mórte.

In China pedepsesc pe hoți și pe criminali cu oprirea dela somn, până ce cad morți. Forbes descrie cazul unui comerciant, care omorise pe soția sa; acesta a fost osândit de a muri prin oprirea dela somn. Noué-spre-dece zile a suferit tortura grozavă; in a opta zi el s'a rugat sé-i tae capul, séu sé-l spândure, séu sé-l ardă de viu, mai bine decât sé-l tortureze așa crud; călăii lui nu s'au înduplecat, și la a noué-spre-dece zi el a murit de slăbiciune într'o stare grozavă.

Așa-dér cu bună dreptate și adevér dicea celebrul medic Hufiland: „Lipsa somnului consumă iute forțele interioare și exterioare, nimic nu este in stare de a conduce la bătrânețe înainte de timp, ca somnul și in unele casuri chiar mórtea vine mai de timpuriu din cauza lipsei de somn”.

Veghierea continuă légă la olaltă tote cauzele de a scurta viața, adecă continua risipire a puterilor vieței tocesce organele și grăbesce consumația.

Dér cu tote acestea sé nu credem, că un prea lung somn ar fi un mijloc de conservare a vieței. Somnul prea mult ingrașă totă secreațiunea, face pe om buhăit (umflat), slăbesce mintea și trândăvesce corpul.

Un om petrece in general mai mult de un pătrar din viața sa durmind. Omul, după un somn bun, se simte restaurat și întărit; ér petrecând o nópte fără a dormi, simte o pirioteală, oboselă și slăbiciune in tot corpul séu.

Sufletul voeste a fi tot-déuna in lucrare, adecă este natura lui, un neincetat repaos este neinvit cu dēnsa. Dēcă somnul nu ar fi repaos al trupului, și un remediu după osteneții am crede, că el stă in contra naturii, căci ne ridică întrebunțarea simțurilor și ne lipsesce de totă lucrarea.

In privința somnului vom lua in considerațiune locul, timpul culcării, timpul cât trebuie a dormi și pozițiunea ce trebuie s'o avem in așternut.

Camera de dormit sé fiă înaltă și largă, deschidēndu-se ferestrele in fiă-care zi 2—3 ore dimineta și séra înainte de culcare. Este fórte stricacios sănătăței de a dormi in camere de curēnd spalate, vărute, séu unde se uscă și se calcă rutele. Nóptea sé se depărteze din camera de culcare tote florile și orice lucru, ce are miros. Óla de nópte (țucalul) sé nu se pună sub pat și luminarea sé nu ardă prea mult; in cameră sé nu fiă prea cald și ierna mai bine este a dormi într'o cameră rece neincăldită și numai atunci, când este fórte frig, póte sé se facă puțin foc.

Saltelele (străjacele) cu pae sunt mult mai bune ca cele cu puf, mai cu sémă pentru persoanele tinere, fiind-că înfierbântă, moleșesce și slăbesce corpul. Filosoful Kant dicea, că: „așternutul este cuibul bólelor”. Filosoful Atal iubea un așternut, care sé-l inghioldescă. Seneca dice: „Cât sunt de bătrân, am un așternut, in care urmă séu semn de trupul meu nu se póte vedé, și deosebit de acesta stau prea puțină vreme in pat”.

Patul trebuie sé fiă ținut într'o curățeniă esemplară.

In ceea ce privesce poziția corpului in timpul somnului, trebuie ca capul sé fiă tot-déuna mai sus aședat; mai cu osebite cei sângeroși, dēcă vor dormi cu capul mai jos; li-se vor produce dureri de cap, încăciune, palpitațiuni și chiar dambila (guta). Dormirea cu fața in sus aduce visuri grele, ér pe partea stângă ingreunetză circulațiunea sângelui prin apăsarea ficatului asupra celorlalte vișcere, și inima se împedecă in funcțiunea ei. Din contră, dormirea pe partea dreptă este cea mai bună și folositoare.

Tote legăturile strinse, scufele

și camișonele de nópte trebuie părăsite; cu tote acestea sunt multe din domnișorele nóstre de astăzi, cari dorm cu corsetul și cu mănuși pe mâni, ca sé fiă subțiri și delicate. Dormirea cu gura căscată produce horcăituri și visuri grele.

Timpul culcării trebuie potrivit cu împrejurările, clima, etatea și modul de trăi; cu tote acestea nu trebuie sé se întârziă mai mult de 11 ore séra. Sactorius dice, că *somnul cel mai bine făcētor este cel dela 11 ore nóptea până la 6 ore dimineta*. Copiul pot dormi mai mult, mai cu sémă copiul mic până la etatea de doi ani.

Inaintea culcării sé nu mănca mâncări grele și mai ales făinoșe, orí póme multe, séu sé fi beut multă bere orí vin, și nici sé te culci cu stomacul încarcat, ci trebuie sé trecă cel puțin trei ore dela masă până la timpul culcării.

In așternut sé nu cetesci, căci se pun creerii in lucrare tocmai in timpul când trebuie sé se odihnescă; dēcă acesta s'a făcut invet, sé se alégă cărți, ale căror materii conțin subiecte mai sciințifice; cu tote acestea noi sustinem, că este fórte réu a ceti in timpul culcării, căci punem sufletul in lucrare tocmai in acel moment, când trebuiesc tote depărtate dela el, ca sé se repauseze. Nu este tot una a dormi pisicește, ci omul trebuie sé dormă și spiritual.

Sé lăpădam odată cu hainele și tote grijele și greutățile zilei, și nici una sé nu mérgă cu noi in pat.

Durata somnului, adecă timpul cât trebuie sé dormă o persoană, depinde dela etatea și constituția omului. Tinerii trebuie sé dormă mai mult decât bătrânii, asemenea și cei slabi și in convalescență trebuie sé dormă mai mult. In sé se va avé de normă acesta: *nu dormi mai mult de 7—8 ore și nici mai puțin de 5 séu 6 ore*. Școala din Salerine dicea:

„Sex dormisse horas sufficit, juvenile, senique,

„Octo damus pigris, novem de stimate natis”.

Adecă, șese ore a dormi este destul pentru tineri și bătrâni, opt dăm celor leneși, noué celor de viță mare.

Toți, cari au ajuns adēnci bătrânețe, au avut de regulă a se culca de timpuriu și a se scula de diminetă. Marele Victor Hugo dicea:

„Lever à six, dinez à dix,

„Souper à six, Coucher à dix

„Fait vivre l'homme dix fois dix”.

Adecă: scólă-te la șese, prânđește la dece, cinetză la șese, culcă-te la dece, și vei trăi ani de dece orí dece.

— „Ba mere-a tată-t'o, dér eu sciu că nu!”

Și juratul s'a ținut de vorbă; cu jucuțaul prin sat n'a mai umblat nicl o minută, ba la sfișitul lunii și din jurăția s'a lăsat. Ér când a scăpat și a făcut cruce și a dis: Mulțamescu-ți, Dómne, o'am scăpat și de asta, plătita sé fiă totă porodița mea cu mine, sé nu mai ámble și ei cu jucuțaul, mai bine latre cu câni la stână.

Dér jucuțaul voi oi sub ce preț sé bage in necas pe muierea aceea, care-i închise'n casă, însă notarul îi spuse numai doué trei vorbe și se ogoiă.

Acum, ca și acu-s doué-deci de ani, jucuțaul e tot jucuțau, cu deosebirea, că acum e mai bătrânit in trăgături, mai împietrit la inimă, mai fără milă cătră ómeni, decât o pisică cătră șoreci, din care pricină atăta-l și iubesc ómenii de tare, ca șorecii pe pisică.

— Dér én stați... trag clopote, ore cine-a murit?

— „Jucuțaul e mort!” rēșuna din gură 'n gură...

— Bine că l'a luat dr... dicea o femeia...

— Sé l fi luat când era prunc mic! — adăugea alta!

— „Dér tăceți”, rēșpuse un moșnég, „jucuțaul nu móre in veci!” A crepat un căne, dér ne vine altul! De 30 de ani încóce nu-i om in țera asta, care sé nu fi fost nicl-odată mușcat de câni de aceștia, la care le dice *jucu-căței*.

I. P. R.

Jocurile olimpice.

In numărul nostru din Dumineca trecută am descris deschiderea și ziua primă a serbărilor grecesci așa numite: jocurile olimpice, arangiate in apropierea Atenei. Éta acum ce s'a petrecut in a doua zi:

Inainte de amēdi avu loc concurența de *arcare pe frânghie*: au invins grecii Andricopulos și Xenakis. După amēdi, *alergarea pe jos* dela Marathon la Atena (40

kilometri). Pe cursa acesta se puseseră speranțele întregi națiuni: victoria trebuia sé fiă a urmașilor luptătorilor dela Marathon, dēcă nu voiau sé trecă drept rassă degenerată și nedēmnă de străbuni. Se scie, că alergarea acesta vrea sé fiă o reminiscență a admirabilei alergări sévērșită de mesagerii victoriei dela Marathon. Emoțiunea a fost decí enormă, de nedescris nu numai in Atena, ci și in totă Grecia. Nu mai era vorba de o victorie într'o concurență, ci de o cestiune națională.

Printre alergători se aflau acum faimosul Flack din Australia, invingătorul in alergarea de 1500 metri, și nu mai puțin faimosul Blake din Boston; și acesta irita și mai mult spiritele.

Cu mult inainte de amēdi tot orașul era in picioare. La orele 2 imensul Stadion era plin; tote locurile și locșorele ocupate. Priveliștea acestui Stadion reinviat și plin de viața era și mai grandioasă de cât in ziua inaugurării. Trebuie sé fi fost aci și pe colinele dimprejur cel puțin 100.000 de ómeni, populația Atenei indoită. Și nu mai era curiositatea și așteptarea care adunase atăta lume, ci înălțarea sufletului

unui popor întreg in spre dealurile trecutului séu.

Alergătorii din Marathon plecaseră exat la orele 2. Erau 18 concurenți printre cari cel din Australia, Americanul, doi Francezi, un Ungur și un German. Punctul final era așezat in Stadion, căți-va pași lângă tronul regal. O salvă de tunuri trebuiau sé anunțe sosirea invingătorului.

In restimp se făcu *alergarea de 100 metri*, căștigă T. E. Burke din Boston. Apoi Clark invinse la *săritura* in înălțime (sărise 1 m. 81 cen). In *alergarea cu obstacole* căștigă Americanul T. P. Curtis. Incepū acum *săritura peste bețe*, la care luară parte Americani și Greci.

Se apropie óra cinci. In fiă-ce moment putea sé sosescă invingătorul dela Marathon. Jocurile fură intrerupte, căci spectatorii nu-și mai putură stăpani iritația. O așa de mare emoțiune la un popor întreg, o așa sdruncinare bolnăvicioasă a organismului național, din pricina unei idei abstracte, a unui ideal depărtat, nu s'a mai vedut din vremurile antice la nicl un popor modern. Zeul Pan apăruse de-o dată in Stadion. Se vedea frica panică,

Vesley dice: „De vreme în pat, și erăși de vreme în sus, face pe om sănătos, bogat și înțelept“.

Sunt mulți oameni, cari caută a face ziua noapte și noaptea ziua. Dicând, că este tot una a dormi șapte ore ziua, ori noaptea. Acestă ideă însă este cea mai greșită, căci nu mai două ore de somn înainte de miezul nopții este mai folositor pentru corp, decât patru ore după miezul nopții sau ziua.

Aceia der, cari fac ziua noapte și noaptea di, pierd tocmai cea mai frumoasă și mai potrivită vreme spre lucru. Noi ne simțim după un somn regulat, dimineta tot-deuna mai mari de cât sera, noi avem dimineta mai multă putere și vioiciune; er sera o obosela și o silă. Dimineta se vede totă natura mai grațioasă, mai vioia și spiritul omului este dimineta în întreaga sa curatenia, energia și vioiciune.

Nici odată nu gustă omul simțirea propriei sale stime mai curat și mai perfect, decât într-o dimineta frumoasă. Cine se lipsese a nu gusta dimineta, acela se lipsese și de tinerețele sale.

Prof. Dr. Elefterescu.

(Va urma)

Cum capătă omul rac în stomac?

Răspundem la această întrebare cu doctorul în medicină Wedel, care în cercetările sale despre boala de stomac dice: Causa, din cari se nasce racul în stomacul omului, sunt peste tot foarte greu de constatat. La unele familii se pare, că această boală este eredită dela tată la fiu etc. etc.

Tatăl lui Napoleon I., sora-sa, ba chiar el însuși, au murit cu toții din cauza acestei boale periculoase. Bărbații mor în mai mare număr de rac de stomac, decât femeile. Acestă boală seceră jertfe mai ales între oamenii dela 40—60 de ani; înainte de 40 de ani mor puțin, er înainte de 30 de ani foarte rar; der totuși de aci se poate vedea, că nici o etate nu este cruțată.

În unele cazuri este cu totul imposibil, ca medicul să cunoscă această boală, pe cât timp bolnavul trăese. Cel atacat de rac slăbește, se uscă până la os, încât de mulțori se întâmplă, că bolnavul fără cea mai mică vătătură adorme pentru veci. Astfel de cazuri se ivesc

frica eșecului. Vestile cele mai diferite apărură și se propagară cu iutela și efectul unui fulger: că Francezul Lermusiaux ar fi în fruntea tuturor; că cel mai bun alergător grec ar fi al doilea; că ar fi cășut. Vibrațiunile unui uragan agitară valurile de oameni.

Se auți un bubuit de tun; apröpe se nu se auă, așa de mare era sgomotul, care se ridica din Stadion în aer. *Sosia!* Toți se ridicară tremurând și priviră în spre intrare. Se făcu o mișare. Prințul moștenitor și prințul George alergară, urmați de arbitri, membrii comisiei și licitori, în spre intrarea Stadionului.

Sosia, sosia! Era costumul alb albastru al alergătorilor greci. Der se scia această fără a vedea cu proprii ochi; se scia din bătăile inimei din acel corp imens al mulțimei: *a triumfat un Grec!* a triumfat Grecia! a triumfat victoria cea mai superbă, cea mai clasică a mesagerilor victorioși din Marathon și cu acesta și-a recucerit vechea splendoră... Și sub țipătul care isbucni din 100,000 de gâtlegiuri se cutremura pământul se cutremurată munții divini dimprejur. Se aruncară pălăriile în aer, brațele se agitară, fâlfâiau batistele, stégurile, bastonele, umbrelele; și plângeau, plângeau toți, cu oftături adânci, unul în brațele celuilalt. Se deslanțuise uraganul entuziasmului, fără care simția în sine măreția triumfului.

mai des în etatea dela 60 de ani în sus, când bolnavul începe să-și piardă pofta de mâncare, și să capete o față palidă cenușie, fără de-a simți însă dureri. Semnele, prin cari se pot cunoșce bolnavii atacați de rac, sunt următoarele:

Omul își pierde pofta de mâncare, stomacul îi mistuesce greu, simte dureri în părțile stomacului, apoi mai târziu încep a se umfla unele părți ale stomacului, așa, că decă se pipăe cu degetul, se poate simți în locul, unde bolnavul are durere, un punct tare, o umflătură. Umflătura variază dela mărimea unui ou de porumb până la mărimea pumnului.

Până acum singura scăpare de această boală era mörtea. În timpurile mai noue însă medicii se încercă a vindeca boala prin operație.

ECONOMIA.

Bölele viilor.

(Urmare).

Filoxera, sau filoxera vastatrix (pus-tiitoare), este o göngă așa de mică, încât cu ochii slobodii abia se poate zări. Trupul ei e rotund (oval), colörea galbină, are șese picioare, două cornițe pipăitoare și o țeve sugătoare, înarmată cu trei perişori aspri și găunoși, pe cari îi implantă în rădăcina viței de viiă, din care apoi suge pe încetul tot mustul din ea, până când mai întâi îngălbinesce, se umflă, se otrăvesce și mai pe urmă se uscă de tot.

Ca toate göngele (insectele), așa și filoxera se prăsese din ouă, într'un mod înspăimântător, deoarece dintr'o singură mueruşcă se pot prăsi, în decursul unei veri, câte-va milioane de ouă, pe cari le depune sub scörta vițelor de viiă, din cari apoi primăvara, după ce dă căldura, es tot atâtea filoxere tinere.

În modul de prăsire și viețuire, filoxera are multă asemănare cu furnicile, deoarece ca și acestea, se pare a fi și ea de trei clase: bărbătuși, mueruşe și lucrătore. Precum bărbătușii și mueruşele furnicilor au aripi, sböra, se împărechază și după aceea se trag în pământ, unde își depun oușele (sacii) lor, din cari apoi primăvara es furnici din toate trei clasele, așa se pare că fac și bărbătușii și mueruşele filoxerei, deoarece s'a constatat, că și bărbătușii și mueruşele au aripi, pot sbura în depărtări foarte mari, se împărechază și tömna, când simt, că li-se apropiă timpul peirei, se trag

Prințul moștenitor și prințul George conduseră pe vitezul învingător, care abia se mai ținea pe picioare, până la tronul regal. Regele se ridică și-și scöse chipiul. În fața întregii lumi cei doi prinți și mai mulți generali sărutară pe învingător. O dömnă din Smyrna îi trimise un ceasornic de argint, soția consilierului Bachmetiew, de la ambasada rusă, îi dădu o sticlă de argint pentru cognac. D. Syngros îi dăruie pe loc 25.000 de drachme.

Pe o tablă se însemnă recordul: 40 de kilometri în 2 ore, 55 de minute și 20 de secunde. Pe catart se arboră stindardul grecesc. Și aclamațiunile din Stadion continuară și după-ce plecă învingătorul. Porumbițe albe, purtând ramuri de măslina și stéguri, fură slobodite. Mai mult nu se putea jubila.

Își poté ori-cine imagina impresia, ce a produs această victoriă mult așteptată, când va afla, că pe lângă numărösele daruri în bani, ce s'au dat învingătorului, un laptagiu a luat obligațiunea de a-i da totă viața gratis lapte, un cafegiu i-a oferit cafea fără plată, un bărbier îl va rade gratis totă viața, un birtaș îi dă dejunul și prânzul și un dantist vrea să-i scötă gratis ori căți dinți...

Invingătorul se numește *Spiridon Luis*; e de 24 de ani și născut la Amarusion, în Attica.

în pământ, unde-și depun oușele sub scörta rădăcinilor de viiă.

Oușele, pe cari le depun mueruşele, se numesc ouă de iernă, deoarece ele iernază în pământ. Din acestea se desvöltă apoi primăvara de căldură, precum am dis și mai sus, parte gönge, cari sug mustul din rădăcini, parte bărbătuși și mueruşe, cari se suie pe vițe în sus și sug mustul acestora, până când fac aripi și le vine timpul peirei.

De aci își poté esplica ori și cine, cât de tare se poté înmulți și lăți filoxera; se poté lăți, sburând ea singură, sau fiind aruncată de vânt, pe altă viță, în altă viiă, în altă comună, sau chiar în altă țară. Timpul, când ea își depune oușele, e, pe cum am dis și mai sus, tömna în lunile lui Septemvre și Octomvre.

Semnele, ce le arată vițele de viiă molipsite de filoxera sunt următoarele: frunțele încep a se îngălbini și a se aduna mai întâi într'un loc, apoi tot pălcuri-pălcuri, până ce se întind peste viia întregă; mlădițele încep a se sbörți și mai pe urmă a se usca cu totul; pe vițe se pot vedea icolea, ca nisce puncte galbine, oușele, sau chiar filoxera însa-și, eră rădăcinile scöse din pământ sunt umflate, de colöre albă-verdă și sémână cu lujerii crumpenelor crescute în pivniță, cari se îngröșă pe încetul, ca cotorul unei pene de găină, pe oänd rădăcinile vițelor sănătoșe nu sunt mai gröșe decât un fir de ață și au colöre întunecată.

Îndată ce vedem semnele de mai sus și presupunem, că cutare viiă ar fi atacată de filoxera, înscințăm primăria comună, care reporteză apoi mai departe până la ministrul de interne. Acesta are puterea de a închide viile molipsite, ca să nu se mai poté lăți din acelea și pe alte locuri filoxera.

Pentru a ne păzi de filoxera, e bine ca să nu aducem vițe de viiă din alte locuri, să nu aducem nici vițe de cele uscate, sapsu sau alte unelte, cu cari lucrăm în viiă; ba nu e bine, ca nici noi însi-ne să umblăm prin vii molipsite și apoi îndată să mergem în ale nöstre, deoarece un ou lipit de încălțăminte sau vestmintele nöstre, e de ajuns pentru înmulțirea ei în viia întregă.

Pentru stêrpirea filoxerei din viile molipsite s'au cercat fel și fel de mijlöce, der până astăzi nu s'a aflat nici unul, prin care să se poté stêrpi cu succes, er vițele să rămână sănătoșe, deși stăpânirea francesă a pus ca premii o jumătate milion florini pentru un asemenea aflător. S'a cercat pe multe locuri cu argăsela din scörta de stejar, cu leși de pucioasă și carbon, cu slobodirea apoi pe timpul iernii la rădăcinile vițelor de viiă și altele, — der toate încercările acestea au adus viierilor mai multă cheltuělă, decât dobändă.

Mai bine este, ca vițele bântuite de filoxera să se scötă, să se ardă și să se părăsescă locul acela de viiă pe un timp anumit și să se cultive cu alte sémănături; să se aducă și răsădescă vițe americane, de cari acum împarte de geba și stăpânirea nöstră pe locurile molipsite; să se sădescă viile în pământurile năsipöse; să se altoescă vița americană, care are rădăcini mai puternice ca ale nöstre, prin ce s'a adevărit, că nu se mai molipsesc de filoxera, precum nu se molipsesc copiii altoiți de bubat.

În scurt, trebuie căutate toate mijlöcele, cari credem a fi mai bune pentru stêrpirea filoxerei, precum și acelea, ca pe unde încă nu s'a ivit, să nu o importăm de pe airea.

(Va urma.)

Literatură.

Edgar Poë, Nuvele estra-ordinare (Nr. 19 Biblioteca de Popularizare, editura Samitea, Craiova) un volum de 112 pagini, 30 bani; legat elegant 60 bani.

Este incontestabil, că decă celelalte volume ale acestei meritöse publicații populare sunt importante de cugetare, nici unul însă nu întrece pe acesta în *crudătenia conținutului*. Cea mai bizară imaginație cele mai paradoxale deducții trase cu o logică uimitöre din nisce premise psihologice ade-

vărate. Și ce e mai atrăgător este încătușarea nervöasă, încordarea continuă, în care te ține cetirea acestor nuvele eșite din creierul acestui geniu, așa de unic, așa de curios, așa de original.

*

În Institutul de editură *Rubin și Ignat Samitea* din Craiova a început să apară renumita operă a lui *Louis Kuhne*: *Noua Știință de vindecare, basată pe unitatea bölelor și vindecarea lor fără doctorii și fără operații*, — 1 volum de peste 500 pagini în 10 fascicule, costând fără-care fasciculă câte 50 bani (25 cr.). *Operă tradusă până acum în 17 limbi moderne*.

Este cunoscută tendința marilor reformatori ai științei de vindecare, de a se depărta de procedeul fals al scölei medicale moderne, acela de a înbuiba corpul cu medicamente, cari sfîrșesc prin a nimici încetul cu încetul, întregul organism. D-l Kuhne este singurul, care a isbutit să întemeieze în mod riguros-științific un metod de vindecarea bölelor, fără doctorii și fără operații. Întreaga lucrare a d-lui Kuhne, fiind întemeiată pe legile nestrămutate ale naturii, e cât se poate de simplă și de naturală. Ea îngăduie fără-cărui om de a deveni propriul său medic. Folöșele, ce-a adus această lucrare, în casurile de böla cele mai grele, precum și scrisorile entusiaste, ce i-se adresază d-lui Kuhne de cătră toți aceia, cari încercă tratamentul său, e o dovadă sigură e eficacitatea noului metod de a vindeca bölele, fără doctorii și fără operații, — metod, care a săvârșit adevărate minuni.

*

„Fire de tot“, cuprinzând 35 de poezii scrise de cunoscutul nostru poet *George Coșbuc*. O carte elegantă, cu un esterior plăcut și tipar frumos, cuprinzând vre-o 180 pagini. La urmă se află și o notă cu text în prosă de vre-o 7 pag. Poesile d-lui Coșbuc sunt mult mai cunoscute și apreciate din partea publicului, decât să mai aibă lipsă de recomandare. Un eseu-plar din acest volum costă 1 fl. și se află de vëndare la librăria editöre C. Șfetea din București, se poté iasă procura și prin librăria *Curcu* din Brașov.

Moș Toma Bădiceanu.

(Vestitul curaghiös al Măcanilor din Săcele).

Bădiceanu trece pe Țigani frontiera.

În Ardeal era într'un timp mare lipsă de bucate. Mai mulți Țigani se hotărîseră să trecă în România la muncă. Pașapörte nu puteau căpeta. Ei se înțeleg cu Bădiceanu, ca să-i trecă granița. Bădiceanu se învoiesce, luând dela fără-care câte cinci sfanți (husoși) plătiți înainte.

Bădiceanu le dă poroncă Țiganilor, că după sfîntitul sörelui să fiă cu toții gata de drum, căci are să-i plece. Săra se apropiă și Bădiceanu îi pornesce, trecându-i pe la curmătura de sub *petrite Țiganilor*. Când au trecut paici, Țiganii se uitau în sus și diceau: „*Kémâneți sănătoșe, petrilor, căci scie Dumneșeu când ne vom mai vedea!*“ Încă de atunci acele pietri și-au căpătat numirea: de „*petrite Țiganilor*“.

De aici Bădiceanu sloböde pe Țiganii în valea *Gărcinului*, apoi îi urcă pe delul *Ursului* până la *Țelă*. Țiganii nu sciau botă pe unde îi purta Bădiceanu, căci era nor și o noapte foarte întunecöasă. Dela *Țelă* îi sloböde pe valea *Zarapei* erăși în *Gărcin* și-i conduce când pe un del, când pe altul, până-i obosesc de abia mai puteau găti, lăsându-i pe cöma delului *Țlopișul* de deasupra satului de unde se vedea *Mora Ursului* din capul Satulungului. Aici le spune Bădiceanu: — „Am trecut granița. Suntem între satele *Brebu* și *Teșila*. De aici vă las, căci puteți merge și singuri. Eu trebuie să mă înapoez acasă până nu răsare sörele, ca să nu mă întelnescă contrașii. Voi până la ziua vă puteți și odihni!“

Bădiceanu, dicönd acestea, se întörce acasă, unde ajunge în câte-va minute. Țiganii, de obosiți ce erau, cum se aședă jos îndată și adorm. Când se luminează ziua, dice cel ce se scölä mai întâi: *So Brebos mo! So Teșilos!* er după ce se desțepă toți și se mai frēcă la ochi dice al-

tul: „So mra Urezului! fire-ai fi fost al dra- cului Bădiceanu, că ne-ai adus de-asupra sa- tului!

Țiganii a doua și se duc la Bădiceanu să le înapeze banii. Bădiceanu însă își bă- tea joc de ei zgâmbindu-le ochii și dîcîndu-le: Na bani, țigane! Țiganii, după ce vădută, că cu buna nu-și pot scote banii dela Bădiceanu, se duc de-l părăsc la pro- visorul. (Provisorul era un funcționar în- semnat în Săcele, avînd a supraveghia atât asupra celor administrative, cât și a celor criminale). Provisorul îi citază pe toți la Curiă. In urma citațiunei, la Țigana hotărîtă se prezintă toți dimpreună cu Bădiceanu. Provisorul, după ce cercetează cauza cu de- amăruntul se întorce spre Bădiceanu și-i dîce: Da bine, mîi omule, ore de ce nu te lași de apucăturile tale și să le dai bună pace Țiganilor? — Apoi de Măria ta! cum era să-i trec eu granița împărătească și să mă fac călcător de lege! Ei m'au imbiat cu bani să-i preumblu și eu i-am preum- blat, ca să le fac poftă de mîncare. Acum imi cer banii înderăt. Ore mai au ei vr'un drept asupra banilor?

Provisorul, ne mai putînd ține risul, se preâmbla prin sală. Când întorcea spa- tele, Bădiceanu punea degetul la ochi și-i zgâmbia spre Țiganii. Țiganii sar toți cu gurile de-odată! Maria ta! și acum ne face!.. — Ce vî face mîi? îi intrîbă provi- sorul.

— Ne face!.. (dér nu cutezau să arete cum).

Bădiceanu sta smirna. Ce vî face eu mîi pițigoilor? — Veđi Măria ta, cum bar- zaonii chiar și în fața Măriei tale să legă de mine.

Judecătorul vedea bine tôte câte se petreceau la spatele lui din oglinda cea mare, ce era în fundul salei. El pune mâna p'un baston și începe să-i măsore pe Ți- ganii, slobođindu-i tot pe câte unul pe ușa afară...

Bădiceanu rade pe stăpînul său George Popa.

Pe acele timpuri nu se pomenea de bărbier prin Săcele. Omenii se radeau unii pe alții. Fruntașul G. Popa, avînd lipsă de bărbierit, chiamă pe Toma Bădiceanu, ca să-l rađă. Bădiceanu vine și se apucă de lucru. După ce-l rade pe partea dreptă, dîce cătră stăpînul său: lucru naibii! Am uitat să-i spun ceva Stanchii, când am ple- cat d'acasă. — Și cu acestea ese pe ușa lăsînd pe George Popa p'o parte ras și pe cealaltă neras. Fruntașul George Popa a trebuit să aștepte pe mocălitul de Bă- dicean legat la fîlcii pînă seara, deoarece Bădiceanu plecase în pădure după o crosniă de lemne și alt bărbier, ca să-l rađă și pe cealaltă parte nu aflase în tot satul.

Bădiceanu se alege cu oile din tîrla lui G. Popa.

Bădiceanu cu glumele lui uita de mul- te-ori pe stăpînul său G. Popa. Acesta era un om iute de fire și când se supăra îl silea pe Bădiceanu să-și alegă oile dintr'ale lui și să le ducă într'altă parte. Pînă Bă- diceanu își alegea cele 40—50 de oițe din două-trei mii de oi ale stăpînu-său, lui G. Popa îi trecea mânia și-l primia erăși cu oile într'ale lui. Acesta s'a repetat de mai multe ori. Odată însă Bădiceanu n'a voit a-și mai alege oile, răspundînd stăpînului său: Dér pînă când să mî tot aleg eu din oile d-tale? Mai alegeți și d-ta din ale mele! Eu pînă acum a le-am întins destul de picior; ian mai întinde-ți-le și D-ta!

Adunate din gura poporului de Domeșiu Dogariu.

Căalendarul săptămănei. APRIL. are 30 zile. PRIER.

Table with 3 columns: Dilele, Călend. Iul. v., Călend. Gregor. Rows include Dum., Lun., Marți, Mer., Joi., Vin., Săcu.

„ALBINA” institut de credit și de economii. Filiala Brașov.

Conspcctul operațiunilor in luna Iul Aprilie 1896.

Table with 2 columns: Intrate, Eșite. Lists financial transactions with amounts in lei.

Table with 2 columns: Brașov, 30 Aprilie 1896. V. Bologa m. p., N. P. Petrescu m. p., V. Uvegeș m. p.

Brașov, 30 Aprilie 1896. V. Bologa m. p. N. P. Petrescu m. p. V. Uvegeș m. p.

Bursa de mărfuri din Budapesta. din 29 Aprilie n. 1896.

Table with 4 columns: Sămînțe, Qualitatea per Hect., Prețul per 100 chilogr., dela, pînă. Lists grain prices.

Table with 4 columns: Sămînțe vechi ori noue, soiul, Qualitatea per Hect., Prețul per 100 chilogr., dela, pînă. Lists sugar and other goods prices.

Table with 4 columns: Producte div., Soiul, Cursul, dela, pînă. Lists oil and other commodity prices.

Cursul losurilor private din 29 Aprilie 1896

Table with 4 columns: comp., vinde. Lists exchange rates for various locations like Basilioa, Credit, Clary 40 fl. m. c., etc.

Bursa de Bucuresei din 29 Aprilie n. 1896.

Table with 4 columns: Valori, Do. bînda, Scad. cup., Cu bani gata. Lists various financial instruments and their values.

Table with 4 columns: Banca nat. a Rom., Paris, Avansuri pe efecte, Petersburg, Casa de Depuneri, Berlin, Londra, Belgia, Viena, Elveția.

Cursul la bursa din Viena. Din 1 Maiu 1896.

Table with 2 columns: Renta ung. de aur 4%, Renta de corone ung. 4%, Impr. oăil. fer. ung. in aur 4 1/2%, etc.

Table with 2 columns: Napoleondori, Mărci imperiale germane, London vista, Paris vista.

Cursul pietei Brașov. Din 2 Maiu 1896.

Table with 2 columns: Banonote rom. Camp, Argint român. Camp, Napoleon-d'ori Camp, Galbeni, Ruble rusești Camp, Mărci germane Camp, Lire turcești Camp.

Prețurile cerealelor din piața Brașov. Din 1 Maiu st. n. 1896.

Table with 3 columns: Măsura seu greutatea, Calitatea, Valuta austr. fl. cr. Lists prices for various types of grain.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil Gregoriu Maior.

Large advertisement for Kathreiner coffee. Includes the brand name 'Kathreiner', 'CAFEA DE MALTA KNEIPP', an illustration of a woman, and detailed text about the coffee's quality and health benefits. Also features an image of the coffee product packaging.

De vëndare

O casă de piatră cu grădină sub Timpa Nr. 17 este de vëndare cu un preț de 2600 fl. — Informațiuni se pot căpăta în strada Porții Nr. 10, în bolte D-lui Săbădeanu. 1-3

Se caută

2 învățacei în etate de 12 până la 14 ani de naționalitate română, cari se primesc numai decât în prăvălia subscrișilor

GEORGE ALDEA & C-ie.
Satulung (Hoszufalu com. Brașov).

Numai fl. 6

costă nou inventatul aparat de fotografie „EDISON“

Cel mai sigur, simplu și ieftin din toate sistemele până acum inventate.

„Edison“ dă garanția cea mai mare pentru sigura funcționare și rezultat foarte bun. Ori și cine poate cu acest aparat

fără a avea cunoștințe prealabile, a scotea fotografii escelente. Este eschisă ori și ce nesuccedere.

Cu „Edison“ se pot lua fotografii la moment, este d'ér foarte potrivit pentru Turisți, Pictori iubitori de natură. Aparatul care se poate desface, cu casetă elegantă, plate pentru uscat cernela de copie, camera obscură, mașină de copiat și toate utensiile fotografice costă complet împreună, cu espicări lesne de înțeles, fl. 6.

Prospecte franco, afacere specială pentru aparate fotografice.

Alfred Fischer,
WIEN, I. Adlergasse 12.

750,2-6. Expedare cu rambursă.

Specialitate contra
Ploștelor, Purșilor,
Gândacii de bucătărie, Molii,
Păvășii pe animale domestice etc. etc.

Zacherlin

are efect miraculos! Nu există alt mijloc de a prăpădi ori și ce insecte, de aceea îl laudă milioane de cumpărători; și e foarte cautat. Semnele sunt: 1) Sticla sigilată. 2) Numele: „Zacherlin.“

Se află de vëndare: în Brașov: La Domnii I. L. et A. Hesshaimer, Heinrich Zinz, Dimitrie Erenias nepoții, Emil Por, Karl Irk, Franz Kelemen farmacist, Julius Müller, Carol Schuster farmacist, Teutsch et Tartler, N. Grădinar, Eduard Kugler farm., Succesorul Anton Zeriff, Julius Hornung farmacist, Heinrich G. Obert, Ferdinand Jekelius farmacist, Victor Roth farmacist, Heinrich Wagner, Karl Harth, Ioan Dușoiu et Fiu, Fritz Geisberger, Fritz Czekely, K. Zerbes. — În Făgăraș: La Domnii: Richard Glein farmacist, M. A. Gräser, I. Iarosch, Heinrich Schul, Alexander Nehrer, Jacob Fleisig. — În Cohalm: La Domnii: Ernst Wolff, Eduard Victor Melas.

Ludwig Gösswein

se recomandă ca tinichigiu la zidiri și de Galanterie. Instalază apeducturi, telephone prin case și odăi.

Locuința: Brașovul vechiu, strada lungă Nr. 53 în casa proprie. — Telephon 61.

971,2-5

Nu se mai oferă

în viață nici-odată ocazia ca numai pentru fl. 3.50 să se cumpere

o colecție splendidă de

10
bucăți
fl. 3.50

10
bucăți
fl. 3.50

1 ciatornic de busunar Prima Anker-Remontoir umblă precis, și cu garanție de 3 ani.

1 lanț imitație d'aur pancer. 2 inele imitație d'aur cel mai nou fason, și cu similibriant imit. și rubine. 2 nasturi de manjete, de aur imit., cu mehanism patentat.

1 ac cu broș pentru dame foarte frumos.

3 nasturi pentru Chemisete imit. d'aur.

Tote aceste 10 obiecte practice costă la oaltă numai fl. 3.50 cr., împreună cu ceasornicul.

Trimiteri se efectuează cu rambursă.

Cui nu-i convine primesce banii îndărăt.

Alfred Fischer,
Vien I. Adlergasse 12.

660,2-6.

Deja săptămâna viitoare

în 12—28 Maiu.

Mare și ultima

Tragere principală

a
LOTERIEI DE CL. UNG.

Cel mai mare câștig în cas favorabil

1000000

CORÓNE.

25007 câștiguri = 6284000 coróne.

Peturile losurilor:

pentru $\frac{1}{1}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{10}$ $\frac{1}{20}$
fl. 60.— 30.— 15.— 6.— 3.—

Pentru porto și lista de tragere 25 cr.

Sunt de vëndare la:

CARL HEINTZE, Budapest,

Adresa de Telegramme: LOTTOHEINZE BUDAPEST. Servitenplatz 3.

	Coróne
1 premie de	600000
1 câștig „	400000
1 „ „	300000
1 „ „	200000
1 „ „	100000
2 „ „	40000
2 „ „	20000
5 „ „	10000
10 „ „	8000
34 „ „	6000
100 „ „	2000
200 „ „	1000
2650 „ „	200
22000 „ „	150

